

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Los
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

ROMÂNUL

Atitudinea noastră.

Arad, 1 Noemvrie.

Neîndoios, în sarcina conducătorilor neamului românesc din Ungaria și Ardeal se pun multe și grele probleme. Astăzi, în urma hotărârii comitetului național, conducerea poporului românesc nu este centralizată. Fruntașii se feresc de politică și enunțările politice ce s'au făcut până astăzi reprezintă în cea mai mare parte mărturisiri și convingeri *individuale*. Neamul românesc din Ungaria și Ardeal este condus de instinctul lui norocos, de a ști salva interesele prin o purtare ideală, care impune chiar prin adâncu-i conținut etic. Hotărât însă puterile noastre sociale și morale, cât și cele materiale, vor fi iarăși centralizate după războiu și atunci datoria conducătorilor noștri va fi să pretenționeze *morințele și așteptările* neamului românesc aflător sub sceptrul Habsburgilor, — să valorifice drepturile noastre *etnice*, să soliciteze *regularea legii naționalităților în spiritul democratic al politicii dualiste*, să lupte din răspuneri pentru introducerea *votului universal secret, singular și comunal*, — dar activitatea partidului național român trebuie să fie și *extraparlamentară*, vom avea mii și mii de probleme de rezolvit în toate ramurile manifestării vieții noastre agronomice, financiare și culturale, cari în consecința războiului nu pot fi duse la sfârșit decât în înțelesul liberalismului fanatic. Critica, ce se face partidului național român din Ungaria și Ardeal din partea unor empirici și electici, este inoportună. Unii dintre membri organizației noastre politice nu tolerează principiul

pasivist al conducătorilor noștri și se întrebă, de ce fruntașii noștri se abțin de orice manifestație politică? Răspunsul este firesc. Exemplul ni l'au dat celelalte state mari și aproape toate partidele politice din lume. În Anglia au încetat luptele de clasă și partid. *Carson* este împăciuit cu *Edward Grey* și *Old Ireland* ori *Scotland* împărtășește ideile lui *George al V-lea*. În Franța subțirele *Clemenceau* înceată cu lupta împotriva lui *Viviani* și *Delcassé*, care ne-ar părea foarte naturală, căci *Clemenceau* era totdeauna un dușman neîmpăcat al reacțiunii și guvernul actual francez este parcă saturat de intoleranța lui *Deroulède*. În Germania, în afară de un protagonist izolat: *Liebknecht*, partidele unioniste și federaliste votează unanim bugetul militar — și glasul lui *Clumetzky, Kramarz, Masaryk, Klotac* nu se aude în Austria. Exemplul ni se dă și în Ungaria, căci în afară de protestul din 4 August 1914 apărut în organul socialdemocrat „*Népszava*”, partidele politice și contele *Andrássy* este în deplină înțelegere cu prim-ministrul. Bineînțeles partidele ungare își suspendă critica pe durata războiului pentru scopuri pur naționale, iar partidul național român, a trebuit să intre în pasivitate ca să nu fie acuzat că profitând de ocazie dorește să facă abuz de încredere și să se afișeze drept inițiator de neînțelegere, ceea ce ar fi dat ansă dușmanilor monarhiei să dubiteze în sentimentul patrimonial al națiunii românești.

În vreme ce toate partidele din monarhie, atât naționaliste, cât și progresiste, se feresc de a intra în discuții de ordin individual și își jertfesc personalitatea scopului unitar al imperiului habsburgic, partidul național ro-

mân nu putea să ia afront ostil intereselor monarhiei și să înghebeze o politică sentimentală, care bazându-se pe adâncă omogenitate a intereselor omenesți ar fi fost diametral opusă politicii de stat. Asta este „*e-nigma*”, ori dacă vreți chiar „*esența*” politicii actuale a partidului național român, scuza ei este în puterea de stat, care subordonează orice tendință politică și fondul ei este o sinceritate, înrădăcinată în neamul românesc.

Accentuăm însă că atitudinea partidului național român este *provizorie*. Războiul se va duce la un sfârșit și atunci, busola intereselor noastre se va întoarce iarăși spre noi. După războiu se va destupa conștiința îmbăcșită în aerul de astăzi — și criticismul adormit își va pretinde glasul său. Fie convingși atât prietenii, cât și adversarii politicii partidului național român, că în sufletul conducătorilor conștiința adormită nu este moartă. În sufletul acelor, ce conduc cu actuala tăcere prudentă afacerile partidului național român, palpita interesul pentru toate suferințele și neajunsurile acestui popor viteaz, care este tot atât de bun cetățean, ca agronom, alegător și soldat. Avem mare răspundere pe umerii noștri, căci purtarea poporului nostru arată conduita noastră și purtarea lui civilizată este o garanță a politicii moderne, ce am urmat. Guvernul acestei țări s'a putut convinge că neamul românesc a ajuns prin conducerea noastră la o maturitate politică, care îl face demn de a fi tratat ca un factor de cultură, ca un element civilizator, ca un reprezentant de energie patriotică ce nu poate fi înlocuit cu aventurieri și ahasveri, iar pentru dinastia habs-

Războiul.

Război!...

Teribil, nemilos război

Ce te nutrești cu sânge de eroi,

Ni-i dor de pace,

De milostiva, roditoarea pace!...

Ni-i mai scâlda de-acu

O, moarte tu,

Ni-i mai scâlda și mâne,

In sângele ciocnirilor păgâne?...

Război!...

Ingrozitor, nemai văzut război

Ne vei primi tu mâne și pe noi

Ne vei purta prin geruri și prin ploii

Și 'n bălți de sânge cu peirea 'n vine

Ne-om despărți de tine,

Ne-om despărți și noi

Nemilostiv, cutropitor război!...

I. Negură.

Poetul de actualitate: A Cotruș*).

Mozaicul titlurilor de cărți etalate în vitrinele librăriilor românești aradane s'a înmulțit nu demult cu un titlu enigmatic: *Sărbătoarea Morții*. Ochii ni s'au oprit cercetători asupra acestui titlu pregnant talmăcit prin câmpul negru al copertei, căci titlul și coperta acesteia sunt în felul lor neobișnuite, și rămân împreună cu „*Schitele*” dlui A. Ciura singulare, căci contrastează cu titlurile vesele și copertele de peisagii ori scene de bogată și variată lumină a timpului de pace. „*Sărbătoarea Morții*” este un product al vremii, motivele versurilor sunt inspirate de milieul zilelor de acum, de actualitatea frapantă. Imprejurările războiului au potențat în sufletul nostru o anume notă sentimentală, al cărei interpret și se face poetul Cotruș. În versuri de uimitoare expresivitate e cuprins un anume fond al gândurilor și contemplațiilor noastre urmărind cursul acestui războiu când moartea distruge zi de zi recolta secolilor de pace, zeci de mii de vieți, mistuie înfloritoare orașe, altarele catedralelor și altarele culturii, când

demonul distrugerii azi râde
La cea mai mare sărbătoare-a lui.

*) Dintr'un studiu de critică literară citit ieri în ședința societății literare a clericilor dela cursurile teologice rom. din Arad.

Versurile lui Cotruș sunt imbibate de un profund pesimism, care trăiește în sufletele noastre, a fost alimentat de atâtea luni de abundent seceriș al vieților. Poetul nostru vine cu partea sa de lumină, lămurește nota aceasta sentimentală generalizată, a smuls-o din complexul milieului social și ne-a exteriorizat-o în versuri de-o cadentă încântătoare. Cred că ne împlinim o datorie când societatea noastră se face ecoul mișcărilor îndeosebi literare și culturale ale actualității pentru a ni se da puțința să cunoaștem fondul genuin al cugetării și limbajului românesc. Poetul Cotruș n'are altă cultură decât românească, cugetarea lui e genuină românească și o învesmăntează în curat și limpede stil românesc. Sunt evidente avantajile lecturii pe care e dator s'o facă fiecare din noi luând în mână „*Sărbătoarea Morții*”.

Versurile din „*Sărbătoarea Morții*” trebuie citite toate, căci în ele sunt tesute frumuseți de fond și stilare ce surprind prin nouțatea și puterea imaginilor, viziunilor, și mi-e greu să aleg pentru a vă prezinta ce e mai de valoare în acest volum și când încerc am impresia că sfărâm un bob de mărgăritar care însă numai întreg farmecă. Totuși o fac pentru a vă concentra atenția asupra calităților acestui scris românesc versificat cu adevărat intelectual, modern. Încerc o selecțiune gradată a motivelor de războiu.

burgică neamul românesc trebuie să reprezinte o temelie sigură a aspirațiilor ei, pe care se poate răzîmă cu încredere, *dar pe care trebuie să o iubească.*

Ne-am achitat de-o datorie spunând aceste și credem că opinia publică va înțelege greutatea cuvintelor noastre. Am trebuit să spunem aceste, căci am fost învinuiți, că tăcerea noastră ar însemna aprobarea politicii guvernului ungar. Ferească Dumnezeu să ne identificăm cu politica dlui *Dr. conte Tisza* și de ea ne desparte o depărtare ilirică. Tăcerea noastră atunci când baionetele inteligente ale soldaților noștri vorbesc cu elocința eroismului adevărat, este aprobarea purtării vitejești a fraților noștri. Nu cuvinte, ci *faptele arată cine suntem noi* — și nu comunicatele partidului național român, ci ale lui *Höfer* să constate, dacă ne achitam de datorie: da ori nu. Dar amar se înșală acei, ce cred, că după război nu se vor afla în fața realității: de-a împlini visul tuturor, de-a avea aci toate naționalitățile aspirații împlinite și a nu folosi elementul românesc de-o unealtă pentru salvarea unei politici de rasă ori feudalism. *După războiul partidul național român își va începe războiul pentru cultura socială a neamului românesc, vom fi neîmpăcați în pretențiile noastre sociale, etnice și culturale și vom duce alături de isbânda ideii monarhice la isbânda principiul naționalităților, în sensul democratic al vremii, ce ni se compete și ca unor cetățeni autohtoni și ca unor buni patrioți și Români.*

Credem că cuvintele noastre vor mângâia pe acei, ce s'au abandonat ideii lugubre că partidul național român s'a desființat de teama spânzurătoarei și a procurorului și că intelectualii conducători aprobă în întregime politica de guvern.

Fată de eroii războiului poetul are nemărginită simpatie pe care o tradează în versurile aceste:

Iobagi viteji, voinici de fier, eroi,
In șanțuri, prin zăpezi ori pri noroi,
Pe ger și ploi
In marșuri, la atacuri zdrobitoare,
Mi-e sufletul cu voi....

Un rănit

Căzu pe pusta frământată 'n sânge
Gândindu-se la mama care plânge...
Cu capul luminat de-un calm nespus
In pulberea solară-acest cioban
Pare-un superb legionar roman!...

Imagini din nopțile războiului:

Se sparg granate 'n zări
Și se desfac în purpurii petale
Desprinse din corole infernale,

tunurile

'mpușcă 'ntr'una înfiorător
Cu flacări din gâtlejurile lor...
Iar la lumina fulgerilor grele
Se văd pe-o clipă-armate 'ngrozitoare,

In urmă:

Ard case, suri, jirezi de fân și pae
In groaznicul incendiul vezuviu,
Aleargă flacările ca un fluviu
Și-un biet popor de-avuturi îl despoae...

Gampania balcanică.

Traducem din „L'Independance Roumaine”, organul oficios al guvernului român ce ne sosește astăzi (numărul dela 27 Octomvrie), acest articol judicios:

Prin mărirea problemelor ce le sulevă, campania în Balcani imprimă, incontestabil, conflictului european o fizionomie nouă.

Semnificația adevărată a fost înțeleasă din primul moment de opinia engleză, franceză și italiană, care n'a încetat să ceară o intervenție rapidă. Datoria de onoare a împătritei înțelegeri față de Serbia este, evident, unul dintre elementele acestei umanități: însă nu trebuie să se creadă că acest sentiment cavaleresc, trezit în toiul luptei pentru viață a unui popor, unui popor eroic, rezumă chestiunea. Ea este cu mult mai complexă și cu cât este mai aprofundată cu atât apare mai vastă.

Nimeni nu va contesta influența exercitată până aci asupra cursului evenimentelor de către superioritatea navală a Marii-Britanii. Flota engleză n'are trebuință să intervină în chip eficace pentru a-și dovedi forța. Este suficientă prezența sa, stabilirea sa nu importă care loc al oceanelor pentru a curăți marea de dușmani. Vasele de război și comerț ale Britaniei parcurg mările globului, cele ale adversarilor sunt reținute la coaste. Fără ca dreadnoughturile engleze să se clintească din marea Irlandei, Germania și-a pierdut toate coloniile sale.

Iată însă că intervine o împrejurare care tinde să compenseze insuficiența navală a Duplei... In cazul când adversarii săi nu vor lua dispoziții la timp. Pentru a amenința direct chiar sursele măririi și puterii țărilor Ententei, Austro-Germanii n'au necesitate de mare; ei pot chiar să renunțe la ea pentru a remedia pierderile de pe urma imobilizării flotelor lor de comerț.

In primul loc, dacă aliații nu sunt în stare să opună o rezistență armatelor ce amenință să aungă la Constantinopol pe trenurile bulgărești, acțiunea dela Dardanele este zădărnice. Criticii militari de seamă recunosc că numai lipsa de muniții de calibru mare a împiedecat până aci pe Turci ca să-și manifesteze superioritatea lor numerică. Padișahul dispune de mulți oameni; ce-i lipsia erau buletele mari.

Nu-i necesar să fii deosebit de instruit pentru a recunște influența ce ar exercita-o asupra opiniei mahomedane, dela malurile Gangeului până în împrejurimile Agadirului, vestea unei

victorii reputată de califatul Constantinopolului asupra celor două puteri crestine, cari, întâiele din lume din punct de vedere naval, stăpânesc în acelaș timp asupra majorității lumii islamice. Vestea unei astfel de victorii care ar spulbera părerile despre invincibilitatea flotelor anglo-franceze și-ar avea repercusiunea în cele mai îndepărtate colibi ale Indiei și Persiei, în corturile felahului egiptean, la musulmanii Numidiei, Tunisului și Marocului.

Pentru a împiedeca această scuturare a islamismului — în posibilitatea cărei nu se poate crede, însă primejdia este întrezărită, căci principalele ziare ale Apusului studiază temeinic chestiunea — nu există alt mijloc decât de a împiedeca Austro-Ungaria și Germania să zdrobească Serbia. In caz contrar, chiar dacă pacea va fi încheiată, provinciile cu poporație musulmană ani de-arândul vor alimenta războaiele împotriva Angliei, Franței și Italiei.

Iar dacă pentru aceste țări este o chestiune de supremație politică și colonială, pentru Rusia sfortarea acțiunii dela Gallipoli este o problemă foarte importantă. Imensul imperiu din nord n'are în Europa nici un acces direct la mare, afară de comunicațiile pe cari le permit vecinii în nord și sud, în Baltică și Mediterană. Turcia victorioasă cu sprijinul austro-german nu va mai fi imperiul conciliant, susceptibil acelor desiderate ce vin din Petrograd.

Toate problemele ce interesează lumea se deslegă astăzi în peninsula balcanică. Sfortările campaniei care se continuă va avea o influență mare asupra mersului întreg al războiului european.

Victimele războiului.

Delcassé. — Sir Edward Grey.

București, 26 Oct.

O altă cădere mișcătoare a fost aceea a dlui *Delcassé*.

De ce a căzut d. *Delcassé*? Cum a putut cădea d. *Delcassé*? Căci d. *Delcassé* este unul din autorii actualului război, un infocat partizan al revanșei, un dușman ireductibil al Germaniei, un militant al diplomației.

D. *Delcassé* a mers în tot timpul actualului război, mână în mână cu *Sir Edward Grey* și cu d. *Sassonow*, dsa, ca un fost ministru al Franței la Petersburg, avea pe semne, mai multă înclinare către Rusia.

dar scrisul îi este respingător, literile

Par o osândă scrisă de un sbir

haina-i miroasă a sânge, iar ochii sunt

Ca o fereastră largă și murdară
Prin care nu mai pot privi afară,

nervii lui sunt sdruncinați,

Vibrează greu,
Vibrează ca firele de telegraf pe vânturi...

Sunt înfiorătoare viziunile santinelei ce se așteaptă să fie îmbrăncit de un glonte și are impresia că

Fluidul nebuniei 'ncepe iar,
Să mi s'afunde 'n creer și în oase.

Și poetul se oprește aci. Nici o rază de nădejde nu-i încălzește sufletul că în văzduhul unde se încrucisează profunde uri între poame, uri rostite de obuze ucigătoare, s'ar ivi senine ostroave de cer. Poetii altor neamuri nu ignorează perspectivele aceste frumoase ale timpului de viitoare „paix dans la liberté”, pace în libertate. Cotruș, însă, e consecvent titlului expresiv ce l'a dat volumului său îndoliat. Azi este sărbătoarea Mortii, praznicul ei nu s'a sfârșit. Veniți să aprindem lumini și să înălțăm rugăciuni către Creatorul să se sfârșească acest praznic al lui Satana....

Ion Clopotel.

Fug flacările 'ntr'una, fără frâu
Și 'n pocnete porumbu 'n poduri arde...
Și 'mproască tunurile 'n astă seară
Cu flacări din plămâni lor de pară...

Brazii

Par urleșe, roșii, candelabre
Ce ard la astă groaznică serbare,
La agonia unei lumi de fiare...

Pe străzile orașului incendiat

Se plimbă mândru Sătan cu negrele-i stafii
Se plimbă mândru Sătan și răs-u se revarsă
Printre ruine moarte, peste cetatea arsă!...

Prin codrii

...e atât de monoton
Și pe cărări, pe șine dorm trenuri răsturnate.
Când văd culcați copacii — armate schilodite —
Aud par'că și-acuma trosniri necontentite...

După ciocniri se văd:

Armi de orbi, de șchiopi, de surzi, de ciungi.
Ce-i duc pe târgi ori în convoiuri lungi.

Invocarea unei zile de război cumplit se face cu plasticitate în „Apusul roșu”. Imagini extraordinare, de-un realism brutal concentrează poetul în „Scrisoarea celui dus”. Citez de aci câteva versuri. „Cel dus”, atins de nebunie, încearcă să scrie despre morții cari

In groaznice, gigantice movile,
In zăduful soarelui ce arde
Se frig mocniți ca 'ntr'un cazan enorm,

Când împătrita înțelegere a început campania actuală în Balcani, pentru ca să realizeze faimosul acord, s'a observat de sigur, că vechiul antagonism anglo-rus nu murise. Pe când Rusia susținea din răspunerii pe Serbia, Anglia a susținut mereu interesele bulgare. Anglia a fost de părere, încă dela 1912, că cel mai puternic stat balcanic este Bulgaria, că, spre a se câștiga acest regat și a'l arunca asupra Turciei, trebuiesc satisfăcute toate, absolut toate pretențiunile Bulgarilor, chiar cu risicul de a nemulțumi adânc pe Greci și pe Sârbi.

Anglia a fost nemulțumită de tratatul dela București și totdeauna a încurajat pe Bulgari dându-le speranța că ziua caducității acestui tratat va sosi. De aceea, când împătrita înțelegere a început acțiunea în Balcani s'a găsit deodată divizată.

Dintr'o parte se afla Anglia urmată de Italia, de cealaltă parte Rusia urmată de Franța. Anglia a fost de părere ca să se dea satisfacție Bulgariei care, prin poziția ei centrală în perinsulă, și prin puterea ei militară era singura în stare să dea un ajutor eficace aliaților în Dardanele.

Anglia a spus: Serbia va dobândi compensațiuni în Austro-Ungaria, iar Grecia în Asia-mică, este drept, prin urmare, că Bulgaria să capete Macedonia *întreagă* și alte compensațiuni dela Turci, Greci și Români. Dacă Bulgaria e mulțumită oricât de supărate Serbia și Grecia nu vor mișca. Serbia este prea mult sub tutela Rusiei pentruca să treacă de partea Germanilor, iar Grecia se află sub tunul escadrelor anglo-franceze. Prin urmare având pe Bulgaria, avem biruința aproape sigură.

Rusia a fost de altă părere: Serbia nu poate fi sacrificată. Atât ca onestitate politică, cât și sub influența panslavistilor, Rusia a declarat că nu poate sacrifica pe eroicul popor care a rămas întotdeauna credincios Petersburgului și care luptă de atâtea luni cu o vitejie incomparabilă.

D. Delcassé a fost de părere, că pentru afacerea balcanică, întâietatea este a Rusiei față de Anglia. Și așa a fost de părere că Serbia nu poate fi sacrificată. Afară de asta, dsa a împătrășit iluzia cumcă Bulgaria nu va avea niciodată curajul să tragă sabia în contra Rusiei, că dacă o va trage poporul bulgar se va răscula, în sfârșit era sigur că Grecia nu va putea face altceva decât să atace Bulgaria dacă Bulgaria va ataca Serbia.

Toate socotelile dlui Delcassé au dat greș. Când realitatea s'a arătat în toată golăciunea, când cu o iuteală amețitoare, s'au produs, una după alta, toate loviturile de teatru, acordul turco-bulgar, mobilizarea bulgară și atacul Bulgarilor asupra Serbiei, Londra a spus dlui Delcassé: iată-ți greșeala.

Pentru a masca deosebirea de vederi, ministrul Angliei și al Italiei n'au voit să se asocieze la ultimatul rus decât după trecerea de trei zile. Anglia și Italia au urmat pe Ruso-Francezi numai din datorie, iar nu din convingere, iar când reprezentanții au părăsit Sofia, unul și-a exprimat regrete, cellalt a vărsat lacrimi.

Pentru dezastrul suferit în peninsula balcanică și pentru reaua situație militară a înțelegerei e făcut responsabil d. Delcassé; politica dsale a dat greș, nici una din socotelile dsale nu s'a îndeplinit: Bulgaria a îndrăsnit să tragă sabia în contra intereselor Rusiei, poporul bulgar nu s'a revoltat, Grecia nu a mișcat, Serbia este tescuită din toate părțile.

D. Delcassé s'a despărțit de Anglia într'o atât de importantă chestiune, și nici măcar n'a avut succesul de partea dsale. Trebuia să cadă.

O atla victimă a războiului de față este și d. Edward Grey, ministru de externe al Angliei.

Telegraful ne-a adus știrea, cumcă d. Edw. Grey și-a dat demisiunea, — urmând pe d. Delcassé, — dar că demisiunea nu i-a fost primită. De ce a demisionat d. Edward Grey? Și dsa ca și colegul din Franța, a demisionat fiindcă n'a fost în stare să înlătore dezastrul balcanic.

Dar cum ministrul englez nu este vinovat decât pentrucă i-a lipsit puterea de convingere și n'a fost în stare să-și impună soluția, demisiunea dsale a avut numai intenția unui act de condescendență față de colegul francez, un gest de solidarizare cu politica acestuia — pe

care, cum am spus, n'a împătrășit-o — și nimic mai mult.

De aceea demisia lui Sir Edward Grey a fost respinsă, dar, pentru asta, nu rămâne mai puțin un învins în lupta diplomatică din peninsula balcanică.

Dinu dela Olt.

O privire în trecutul apropiat al marilor state europene.

De Dr. Petre Porușiu.
(Sfârșit.)

VII. (6)

În politica statelor europene începând din veacul al șaptesprezecelea și până în zilele noastre s'au succedat trei principii. Întâi principiul balanței puterilor; de acest principiu este inspirată mai cu seamă politica Angliei până la izbucnirea revoluției franceze, care nizește să zădărnicească prin deosebite coaliții cu statele continentale încercările de expansiune ale Franței. Al doilea este principiul ingerinței, proclamat de o adevărată dogmă în era reacționară a lui Metternich la congresul din Viena. Al treilea este principiul de naționalitate; în semnul acestuia a fost eliberată Grecia și mai târziu celelalte popoare creștine din Balcani de sub jugul turcesc și s'a înlătuit unirea Italiei, ba chiar și dualismul austro-ungar este fatul aceleiaș principiu, deși fără a se fi tras toate consecințele din el. (Csarada J., Nemzetközi jog, Budapest, 1901, R. Charvat, Österreichs innere Geschichte von 1848 bis 1907, Leipzig 1911.)

Dar precum epocile istoriei mai nouă poartă timbrul unor anumite principii, așa întreagă viața omenimei se deapănă după o rațiune mai înaltă. Pentru ce s'au luptat statele și popoarele Europei în războiul de treizeci de ani? — Pentru libertatea conștiinței și egala îndreptărire a confesiunilor. Revoluția franceză a proclamat drepturile omului, iar dela desrobirea Eladei până la unirea Italiei s'a purtat lupta pentru libertatea și egala îndreptărire a neamurilor mici. Libertatea, egalitatea sunt bunuri supreme, ele sunt atribuțiuni a dreptății care stăpânește lumea pământeană și universul întreg, a dreptății dumnezeiești.

Am arătat mai sus, că Rohrbach, — care este un publicist german de seamă, — a prorocit cu ani înainte războiul actual ca o urmare firească a rivalității dintre națiunile engleză și germană. Și tot aceasta este părerea dominantă în literatura germană de actualitate. Dimpotrivă, un politician maghiar, contele Andrássy Gyula stabilește — în scrierea sa recentă „Kinck büne a háboru?” — vinovăția Rusiei, susținând că Rusia a incendiat lumea prin agitația panslavistă și aspirațiile ei vădite asupra Balcanului. Prin urmare ambii văd cauza războiului mondial în ciocnirea diferitelor tendințe imperialiste.

Este fără îndoială așa și chiar de aceea este indiferent, cine a pus tăciunele, cine a spus vorba din urmă înainte de a scoate sabia. Mare va fi lauda aceluia, care ne va aduce iarăș pacea, dar nu pacea învingătorului nemilos, ci buna înțelegere între oameni.

De când este lumea, învingerile cele mai strălucite au fost urmate de înfrângeri și imperiile cele mai mari s'au prăbusit: împărăția lui Cyrus, Carthago, Roma, imperiul lui Napoleon, — căci adevăr pentru toate timpurile cuprind cuvintele bătrânului Herodot (VII, 10): „Nu vezi că trăsnetul lovește în palatele și arborii cei mai mari, căci Dumnezeu pleacă la pământ tot ce se înalță”.

Oricare ar fi pricina războiului actual, ori cine ar fi vinovat de ea și oricare parte va ieși biruitoare pe câmpul de luptă, adevărata biruință va consta în pasul înainte ce'l face omenimea prin acest războiu pe calea culturai conștiinței sale. Cu adâncă pătrundere în mersul lucrurilor face diagnosa trecutului apreciatul nostru filosof politic Cassiu Maniu: „Acțiunea ce o desvoltă un neam lipsit de conștiință, produce reacțiune la alte neamuri și prin aceasta s'gduie pacea omenimei” — și talmăcește rostul zilelor de restriște cari le trăim: „Conștiința cultă a omenimei va chema înaintea tribuna-

lului civilizațiunei toate neamurile. În interesul prosperării obștei, ea va ști înfrâna lăcomiile, ce tulbură azi pacea și solidaritatea universală”.

El formulează cu precizie și postulatele unui viitor mai bun:

„Scoateți din robie individul, națiunile și ați dat nou avânt progresului universal, fiindcă ați cimentat moralmintele și materialicește omenimea. Dați întâietate intereselor morale, etice, spirituale și economice, — celor serioase, celor superioare, — și vor dispărea toate rivalitățile, ce azi tulbură pacea și fericirea omenimei, cari nu se pot închipui fără libertate morală, fizică, politică și fără progres economic, național, individual”. (Cultura conștiinței.)

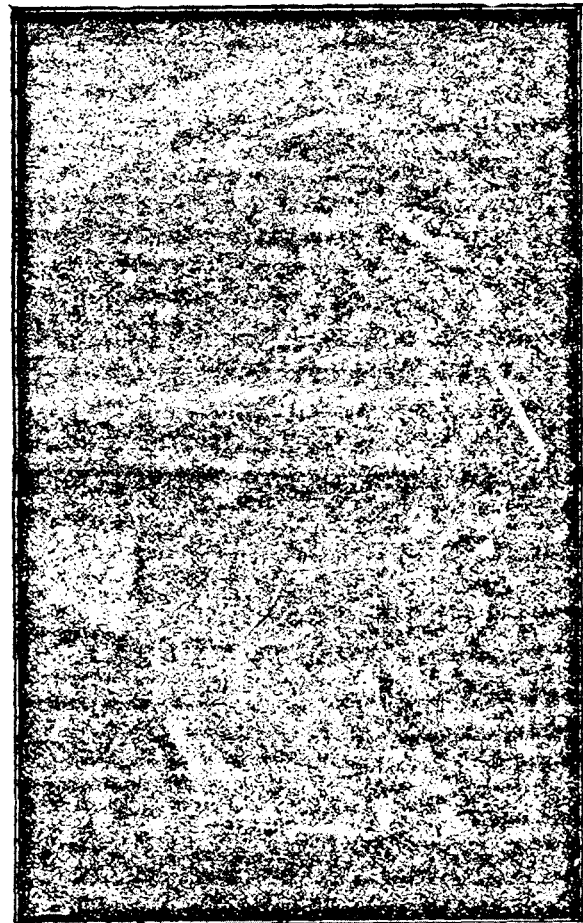
Toate în lume își au rostul lor, deci și războiul.

„Trandafirii roșii”.

O nouă lucrare dramatică a artistului ardelean Z. Bârsan.

Luni seara, — după cum ni se anunță din București — a fost reprezentată la Teatrul Național noua lucrare dramatică a artistului dramatic ardelean Z. Bârsan.

Noua piesă se numește „Trandafirii roșii” și a fost înaintată de mai mult la teatru, dar până în actuala stagiune n'a putut fi reprezentată.

Artistul Zaharie Bârsan.

O fată de împărat *Liana*, visează trandafirii roșii pe cari nimeni nu-i poate aduce. Fata cade greu bolnavă până ce vine la curte un tânăr: *Zefir* și în fiecare dimineață aduce domnitei un trandafir roșu. Îscându-se războiul, bătrânul împărat aflând de o isbândă a dușmanului cere să încalce calul său alb, cu care a câștigat atâtea bătălii. Dar calul a fost furat. Peste puțin vine vestea, că *Zefir* a fost care a încalcat și a adus biruința. Întors, el aduce iarăș trandafirul roșu, rămâne la curte până în ziua cununiei *Lianeii* cu *Val-Voevod*, când, după ce a adus miresei trandafirul roșu, cade și moare iar toți trandafirii albi din grădină înroșesc hrăniți par'că de sângele visătorului îndrăgostit, care a murit nemărturisindu-și dragostea.

Este inutil a vorbi de acțiunea poemului. Ea are o importanță cu totul secundară. D. Bârsan s'a ocupat de legenda trandafirilor roșii și de dragostea visătorilor, întrupată în *Zefir*. Legenda aceasta a îmbrăcat-o în versuri, cari ating adesea mari frumuseți poetice și cari vor supraviețui succesului de teatru al acestei lucrări.

Ziarele spun că piesa aceasta lirică a dlui Bârsan a fost interpretată cu o superioară artă de maestrul C. Nottara, Aristide Demetriade și Romald Bullinsky.

Un rol a ținut însuș autorul d. Z. Bârsan.

Publicul a primit frumusețile piesei cu emoțiune și simpatie chemând pe autor la rampă în aclamațiuni generale.

Noul guvern francez.

Dimisia cabinetului Viviani.

Paris. — Un comunicat oficial anunță că Viviani și-a dat dimisia cu întreg cabinetul. Președintele Poincaré primind dimisia cabinetului Viviani l-a încredințat pe Briand cu construirea noului cabinet.

Noul cabinet.

Paris. — Agenția Havas publică următorul comunicat oficial: Noul cabinet s'a constituit în modul următor: Președinte și ministru de externe: Briand; miniștri fără portofoliu: Freycinet, Bourgeois, Combes, Guesde și Denis Cochin; ministru de justiție și vice-președinte: Viviani; ministru de războiu: generalul Gallieni; ministru de marină: contraamiralul Lazace; ministru de interne: Malvy; ministru de finanțe: Ribot; ministru de agricultură: Meline; ministru pentru lucrările publice: Sembat, ministru de comerț: Clementel; ministru pentru afacerile coloniale: Doumergue; ministru de instrucție și pentru invențiuni, cari privesc apărarea țării: Painlevé. Fostul ambasador francez la Berlin d. Cambon a fost numit prim-secretar în ministerul de externe.

Declarațiile noului prim-ministru francez.

Rotterdam. — Lui „Times” i se anunță din Paris: Noul prim-ministru francez Briand a făcut următoarele declarații:

Atât pentru aliații noștri cât și pentru dușmanii noștri doresc să accentuez că schimbarea de guvern nu însemnează în nici o privință și schimbarea politicii. Politica Franței o putem cuprinde într'un cuvânt: biruință. Pace după biruință — aceasta e deviza Franței și aceasta trebuie să fie deviza fiecărui guvern francez. Pacea o înțeleg așa, că fiecărui stat să i-se restituie dreptul pentru cultura sa proprie, să poată lucra pentru cultura sa proprie fără ca să violeze drepturile vecinilor. Sub biruință înțeleg nimicirea militarismului german.

Pressa franceză și noul guvern.

Paris. — Ziarele franceze comentează viu constituirea noului guvern. Ele dau expresiune speranțelor lor, că toți membrii cabinetului vor avea în vedere numai noua unitate, anticipează simpatia noului minister, dar așteaptă dela el realizarea dorințelor Franței privitoare la prepararea biruinței și a binelui patriei. Toate ziarurile franceze accentuează unison, ca noul ministru dispune de toate mijloacele necesare pentru liniștirea țării, îmbărbătarea aliaților și neliniștirea dușmanului.

Primul consiliu al noului cabinet.

Paris. — Agenția Havas anunță: Primul ministru Briand a prezentat președintelui Poincaré pe noii miniștri și secretari de stat. În consiliul de miniștri ce a urmat, a avut loc un schimb privitor la situația politică și militară. Programul guvernului se va stabili în consiliul, care va avea loc Luni, iar Joi va fi prezentat președintelui Poincaré.

Amânarea camerei.

Rotterdam. — Agenția Reuter anunță cu datul de 30 Octomvrie: Camera franceză a fost amânată până în 4 Noembrie, când noul cabinet se va prezenta camerei și își va face cunoscut programul. În ședința aceasta se vor adresa și interpelații în chestia Germanilor și Austro-ungarilor aflători în Franța.

Acțiunea Rusiei împotriva Bulgariei.

Bombardarea Porturilor Varna și Burgas.

Despre bombardarea porturilor bulgare Varna și Burgas de către flota rusă avem următoarele amănunte cu datul de 27 și 28 Octomvrie n.:

Balcic. — Varna și Burgas au fost prefăcute în ruine de flota rusă. Șasesprezece vase mari bombardează de azi dimineată fără întrerupere cele două porturi bulgărești. Impresia produsă de bombardare e nemaipomenit de înfricoșătoare. Balcicul par' că ar fi băntuit de cutremur neîncetat din cauza sguduiturilor produse de bombardare.

Flota rusă e aranjată la o distanță de 10 klm. de uscat.

După orele 10 dimineata a încetat focul flotei rusești. Un obuz tras de artileria bulgară, se presupune ca ar fi atins un vas rusec, după cât se observa de aici, deoarece a leșit din linia de luptă. În urmă întreagă flota s'a îndreptat spre Balcic, făcând un viraj cam spre coastele noastre. După aceea s'a îndreptat spre Burgas.

După ora 10 s'a lăsat pe mare o ceață așa că nu se mai putea observa țărnuțul de către flotă spre a îndrepta tirul.

Artileria bulgară de pe coaste a răspuns bombardând flota rusă, fără a se observa însă eficacitatea tirului din cauza ceții.

La Varna se vede un fum gros ceea ce denotă că orașul e în flacări. În partea dinspre Varna cerul e roșu.

Vasele rusești sunt încă în apropierea țărnuțului deoarece se văd reflectoarele cari cercetează malul.

În momentul bombardării a fost aruncat în aer un depozit de iarbă de pușcă dela Varna. Explozia a fost îngrozitoare și s'a văzut la o mare înălțime un nor negru de fum.

Balcic, orele 6 seara. — Un vapor rusec se observă în largul mării și cu reflectoare puternice cercetează efectele bombardării la Varna.

O știre sosită aici anunță că flota rusească, care bombardează coasta bulgară se compune din 22 vase de războiu și execută tirul dela o distanță de 7—8 klm. de țărnuțul românesc.

După bombardare s'au văzut la orizont uriașe limbi de foc în direcția Varnei și Euxinograd, unde se află castelul regelui Bulgariei. Se afirmă că cea mai mare parte din clădirile din Varna și Euxinograd sunt în flacări.

La orele 3 d. a. bombardarea a reînceput. Bazargic. Flota turcă, compusă din vasele „Göben”, „Breslau” și „Hamidie” a ieșit înaintea flotei rusești, care se compune din trei cuirasate, iar restul crucișetore și torpiloare.

S'a încins pe mare o luptă inversunată între cele două flote. Rezultatul nu se cunoaște încă.

Sofia. — Flota rusă apărută la Varna a deschis de nou focul împotriva portului și a orașului. Rușii se folosesc de hidroplane de recunoaștere.

București. — „Adevărul” află următoarele: Flota rusă a părăsit Mercuri dimineata Varna și seara a apărut iarăși. La prima bombardare au fost distruse mai multe clădiri din port, aripa stângă a gării din Varna, magaziiile de depozit. Hidroplane rusești au aruncat bombe asupra căzărmei de infanterie, morii „Stella” fără să producă pagube. La gară, trei vagoane au fost distruse, doi lucrători și un soldat au fost omorâți. Un căruțaș și un cal au fost omorâți pe șoseaua spre Euxinograd.

Din întâmplare, în momentul bombardării Varnei, de flota rusă, — submarinele bulgare se aflau pe drum spre Constantinopol și s'au întors apoi în urmărirea flotei rusești. De ieri dimineată Bulgarii au așezat mine la Marea Neagră.

Flota rusă a suferit ieri la Marea Neagră o nouă pierdere. Pe lângă scufundarea celor 2 vapoare de războiu în fața portului Varna — un alt vapor de 12.800 tone de tip Pantelimon a fost grav avariat de un submarin german.

București. — Se anunță din Balcic cu datul de 30 Octomvrie:

Azi dimineată 5 vapoare rusești de războiu au fost observate în apropiere de Sabla, cari năzuiau în mare viteză către mal. Marea fiind neliniștită și din cauza ceții mari vasele rusești nu s'au putut apropia de malul bulgăresc.

Situația în România.

Schimbări în guvern? — Răspunsul regelui către dnii N. Filipescu și T. Ionescu.

— Din Bressa maghiară. —

Ziarul bucureștean „Minerva” publică, referitor la schimbările ce se vor face în guvern, următoarele:

Se știe că prim-ministrul Brătianu e preocupat de ideea de a introduce unele schimbări în guvern, fapt care pare cu atât mai probabil cu cât în ultimul timp prim-ministrul Brătianu a început a avea mai multe întrevederi cu d. T. Stelian.

Aceste schimbări, ce vor urma să se facă în guvern, vor avea loc înainte de deschiderea Corpurilor legiuitoare.

Pe lângă d. T. Stelian va mai face parte din guvern și d. Vintilă Brătianu. În ce privește vederile politice ale dlui Brătianu și Stelian nu mai există nici o divergență între cei doi bărbați, deoarece toate deosebirile de păreri ce existau între dânsii au încetat de a mai exista.

D. Ferechide va rămâne și pe mai departe președinte al parlamentului, și după toată probabilitatea dnii Antonescu și Radovici se vor retrage din minister. D. Antonescu va fi numit guvernor al Băncii Naționale, iar d. Radovici se va retrage cu totul, din cauza stării sale sanitare nesatisfăcătoare.

Luni, după adunarea națională de Duminică, dnii Filipescu și Take Ionescu, au fost primiți în audiență de regele, care, după cum anunță „Journal des Balkans”, ar fi dat ambilor bărbați de stat cari au fost primiți, separat, în audiență, același răspuns.

Regele ar fi declarat, — după cum anunță numitul ziar, — că dânsul nu s'a împotrivit niciodată realizării idealurilor naționale. Ca domnitor constituțional însă rămâne în cadrele constituției și încredințează aceste chestii guvernului și parlamentului, cari sunt responsabile de toate evenimentele.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 30 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusec: Armatele aliate germane și austro-ungare, continuând ofensiva spre vest dela Tartorisk au ocupat un șir întreg de sate apărate de dușman cu violență. Au căzut prizonieri 18 ofițeri ruși, 929 soldați, au răpit două mitraliere și au împușcat un aeroplan rusec. La nordost nici un eveniment mai important.

Pe frontul italian: Pe linia Isonzo, spre nord dela capul de pod din Görz, ziua de ieri a decurs mult mai liniștit. Numai apărătorii podului dela Tolmein au trebuit să respingă o puternică ofensivă. Lupta artileriei dușmane din fața orașului Görz, a desvoltat o luptă vehementă până în orele de seară. Am respins ofensivele dușmane contra pozițiilor noastre spre vest dela Monte Sabatino și Perma. După lupte desperate apropiate, apărătorii tranșelor din culmea Podgora au rămas în posesiunea pozițiilor lor. Rezervele armatei a treia italiene, au intrat deja în luptă pe platoul dela Doberdo. Cu toate acestea însă, situația rămâne aceeași. Unde focul artileriei noastre n'a nimicit încă ofensivele dușmane, au fost respinse de liniile noastre de infanterie. Pe linia de războiu dela Dolomit dușmanul a ocupat cu preponderanță înzecită linia noastră înaintată dela Col-di-Lana. Pe frontul dela Tonale am respins cu vehementă ofensivele dușmane.

Pe frontul sudoriental: Curățirea teritorului din jurul Visegradului urmează cu mare succes. Armata ge-

neralului Kövess a respins pozițiile dușmane de ambele părți de lângă Rudnik spre Gru-Milanovaț. Pe litoralul Kumiei spre nordvest dela Kragujevaț dușmanul dezvoltă o activitate agresivă. Trupele noastre dezvoltă acolo lupte desperate. Spre sudvest dela Lapovo trupe germane atacă litoralul Strazevica. Dușmanul se retrage din toate părțile nordostice ale Serbiei. Bulgarii îi urmăresc dinspre Timok.

Spre sudvest dela Cnizevaț Bulgarii au intrat în pozițiile sârbești dela Tresibaba—Planina.

Berlin, 30 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul general german:

Pe frontul occidental: N'a avut loc nici un eveniment mai nou.

Pe frontul oriental: Armata comandantului Hindenburg. Spre nordost dela Mitau, puterile noastre înaintate spre țărmul nordic al râului Missc, au respins două atacuri vehemente de noapte și s'au retras din fața unui nou atac în pozițiile generale ocupate la țărmul din dreapta.

Pe frontul din Balcan: Armatele generalilor Kövess și Gallvitz au ocupat cu asalt pozițiile dușmane. Continuându-și înaintarea au făcut prizonieri mai mult de 1000 Sârbi, două tunuri și o mitralieră. Armata generalului Bojadieff continuă urmărirea armatei dușmane.

Budapesta, 31 Octomvrie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rusesc: Dușmanul a dezvoltat ieri din nou atacuri vehemente contra liniilor noastre dela Strypa. Artileria rusească a tras focuri violente asupra liniei noastre în diferite poziții, făcând încercare să treacă Strypa, ceea ce însă artileria noastră a respins și nimicit. Spre sudost dela Enek am împușcat din nou un aeroplan rusesc. Ofensivele noastre spre vest dela Tartorisk înaintază învingătoare pas cu pas, am respins vehemente contraatacuri dușmane. Spre nordost n'a avut loc nici un eveniment mai însemnat.

Pe frontul italian: Armata italiană a început ieri iarăși atacuri pentru capul podului Tolmein și Görz, deasemenea contra mai multor puncte de pe litoralul Doberdo, dezvoltând astfel din nou lupte desperate, cari s'au continuat noaptea în mai multe linii terminându-se în tot locul cu rezultate favorabile pentru armata noastră, care și-a păstrat pozițiile. Pe linia de luptă din Tirol pe sectoarele Tonale au respins sângeros atacurile dușmane. Atacurile contra întăriturilor noastre dela Col di Lana au încetat și e liniște. Ca și pe toată linia așa și aci linia principală e în stăpânirea noastră.

De pe frontul sudoriental: Spre ost dela Visegrad armata noastră înaintază pe teritor sârb. Armata generalului Kövess care înaintază spre sud dela Valjevo, a respins cavaleria dușmană. Spre nordvest dela Grnaicka Novac, armate austro-ungare au ocupat cu asalt mai multe puncte principale dușmane. Au luat patru mitraliere, trei furgoane pentru transportarea materialelor de războiu. Succesul principal în acest asalt se datorește batalionului de glotași Nr. 46 (egerlander). În același timp trupele germane luptând spre nord și nord-est au ajuns la Milovanovac și au înaintat în oraș. Atacurile trupelor noastre continuă cu succes pe toată linia. Pe linia nordvestică dela Kragujevaț, litoralul sudvestic dela Lapovo este în posesiunea Germanilor. Bulgarii au înaintat în toate direcțiunile spre vest. La Statina, spre vest dela Kuyazevda, dușmanul a dezvoltat încă ieri contraatacuri. Alte știri nu sunt. Tot atunci o trupă bulgară plecată din Pirot s'a apropiat de Vlasotineț.

Berlin, 31 Octomvrie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Spre nordost dela Neuville trupe bavareze au ocupat frontul francez pe o întindere de aproape 1100 metri. Au făcut prizonieri aproape 200 sunt soldați, au luat 4 mitraliere și trei aparate de aruncat bombe. Seara au respins contraatacul dușman. În Champagne spre nord dela Temesnil, în urma unui atac vehement de noapte dezvoltat cu forță superioară de Francezi în noaptea dinspre 29—30 Octomvrie o poziție germană a ajuns în stăpânirea dușmanului. Trupele noastre au atacat după amiază lângă Tahure și au luat cu asalt Butte de Tahure (un litoral de 192 m.). Lupta a continuat spre nordvest, noaptea întregă. Au făcut prizonieri 21 ofițeri francezi, între cari 2 comandanți de batalion și 1215 soldați.

Pe frontul oriental: Focurile armatelor comandantului Hindenburg au forțat Rușii să evacueze ținutul Plakhmen, pe țărmul nordic al râului Misse. Trupa principelui Leopold de Bavaria este neschimbată. Trupa comandantului Linsingen: Atacul dezvoltat spre vest dela Tartorisk a atins linia ce se trage spre litoralul ostic dela Komarov spre ținutul ostic spre Pedgaczie. Contra pozițiilor ocupate Rușii au încercat atacuri vehemente de noapte și după lupte desperate au reușit să le fie. Am făcut prizonieri 150 soldați, cari aparțin la diferite 11 regimente.

Pe frontul din Balcan: Trupele germane ale armatei generalului Kövess au ocupat Milanovațul. De aici spre nordost am scos dușmanul din pozițiile drumului artificial dela Satorja Kragujevaț spre sud dela Sebnenica. Armata generalului Galwitz, a respins dușmanul de ambele părți dela Morava. A făcut 600 prizonieri. Despre armata generalului Bojadieff nu sunt știri mai nouă.

Războiul european.

Ziarele italiene urgitează participarea Italiei la expedițiunea în Balcani.

Berlin. — Ziarele naționaliste italiene urgitează tot cu mai multă stăruință ca guvernul să trimită trupe în Balcani. „Giornale d'Italia” pretinde în numele antantei, ca să fie trimiși 50.000 oameni în Balcani, pentru ca Germanii „barbari” să fie oprți în înaintarea lor în Balcani. Aceasta-i voința poporului — scrie numitul ziar — iar Salandra are să ducă la îndeplinire voința poporului.

Trupele antantei în Macedonia.

Lugano. — „Gazettei del Popolo” i-se anunță din Atena: Cercurile politice calculează în mod serios că aliații vor transporta trupe în Albania.

Joffre în Londra.

Rotterdam. — Joffre a luat parte Sâmbătă la conferința care a avut loc Sâmbătă în Londra, în palatul ministerului de externe și la care au luat parte Asquit, Kitchener, Balfour și Lloyd George. Joffre a avut după conferință o întrevvedere cu ministrul pentru munițiuni. Mai târziu Joffre a vizitat ministerul de războiu și când a părăsit palatul acestui minister însoțit de lordul Kitchener, publicul de pe stradă i-a făcut mari ovații generalisimului francez.

Italianii așteaptă căderea Goriziei.

Berlin. — Lui „Berliner Tageblatt” i-se anunță din Lugano: *Correspondenții din Italia ai ziarelor din Paris au anunțat, că ocuparea Goriziei de către Italiani se poate aștepta în fiecare moment. Tot așa anunțau știrile dela bursă, iar ministrul fără rezort, Barzilai plecase pe front, pentru ca să ia parte la intrarea în oraș. Comunicatul oficial dat seara i-a desiluzionat însă pe toți.*

Ministerul de externe Italian are mare speranță în Cadorna.

Viena. — Lui „Neue Freie Presse” i-se anunță din Chiasso: „Corriere della Sera” și „Secolo” se ocupă pe larg cu situația de pe câmpul de războiu și își termină raportul cu declarația ministerului de războiu Zupelli, care a spus: *Luptele zilelor din urmă ne-au adus mari succese, iar Cadorna e hotărât, ca să continue operațiunile cu energia dovedită până acum încă câteva zile, deoarece e ferm convins că își ajunge ținta.*

Venizelos împotriva guvernului Zaimis.

Rotterdam. — Corespondentul „Tribunei” e informat că Venizelos e ferm hotărât să provoace căderea guvernului Zaimis. Dacă îi va reuși lui Venizelos acest plan, probabil, că va fi numit un *guvern administrativ*, care va fi chemat să demobilizeze armata și să disolve camera.

Japonia nu încheie pace separată.

Rotterdam. — *Ambasadorul Japoniei la Londra a semnat în 19 Octomvrie o declarație în baza căreia Japonia se obligă a nu încheia o pace separată.*

Antanta Promite Românilor Basarabia.

Rotterdam. — „Hestia” e informată că reprezentanții împătritei înțelegeri au declarat, că antanta e aplicată a împlini dorințele României, chiar și cele privitoare la Basarabia.

Mari ninsori pe câmpul de luptă sârbo-bulgar.

București. — „Universului” i-se anunță din Calafat că de două zile ninge neîntrerupt și din cauza aceastea luptele pe frontul sârbo-bulgar nu mai sunt așa violente ca în zilele trecute. Răniții sosiți la Vidin în partea cea mai mare au fracturi la picioare, ceea ce e o dovadă, că luptele între adversari au fost foarte înverșunate.

Guvernul grecesc și antanta.

Rotterdam. — Ziarele parisene sunt informate că ministrul Greciei la Paris a declarat, ministrului de externe francez că *guvernul grecesc nu are intențiuni ostile față de trupele anglo-franceze debarcate la Salonic.*

Trupele din Salonic au fost trimise în front.

Lyon. — „Progrés” anunță din Salonic, că trupele engleze au primit să plece în front. Ordinul a provocat o mare mulțămire în tabăra engleză.

Reorganizarea Chinei amânată.

Rotterdam. — Agenția Reuter primește dela corespondentul său din Peking: Guvernul japonez a dat guvernului chinez sfatul ca să amâne dispozițiile privitor la reorganizarea Chinei, deoarece acest pas ar provoca neliniște și ar periclită interesele statelor beligerante din Europa.

Consiliu de războiu cu putere dictatorică.

Amsterdam. — „Daily Telegraph” anunță: Asquith va face declarații despre situația politică și militară și despre restrângerea sferei de competență a consiliului de miniștri. Pe viitor consiliul de miniștri nu va mai putea decide în chestiuni de războiu, ci dreptul îl va avea o comisiune permanentă sub conducerea consiliului de războiu. Membrii acestei comisiuni vor fi probabil, Grey, Asquith, Kitchener, Balfour, Bonar Law, Lloyd George și Lansdowne.

Miscare antigrecească în Grecia.

Berlin. — „Telegraphen Union” anunță din Atena: Aderenții lui Venizelos desfășură o vie agitațiune în Creta, împotriva țării mame. Aceștia provoacă deadreptul poporul la revoluție împotriva dinastiei și guvernului Greciei, cerând despărțirea Cretei de Grecia.

Armata sârbească alimentată de Muntenegru.

Paris. — „Temps” anunță din Cetinje: Armata sârbească va fi alimentată din Muntenegru și în scopul acesta s'a organizat un serviciu în Cetinje.

Un nou proiect balcanic.

Amsterdam. — „London News” scrie că rămânerea guvernului Asquith atârână dela reușita unui proiect balcanic în stil mare. Care ar fi acest proiect se tănuște până acum.

Conferință diplomatică în Petrograd.

Berlin. — Lui „Lokalanzeiger” i-se anunță din Stockholm: La dorința ambasadorului englez a avut loc în ministerul de externe din Petrograd o conferință diplomatică în chestia balcanică, la care a luat parte afară de Sasonow, ambasadorii francez, englez și italian și șeful secțiunii a doua din ministerul de externe rusesc, Gulkevici. La conferință s'au ivit divergențe serioase. Ambasadorul englez s'a plâns că *Rusia întârzie fără nici un scop acțiunea ce a pus-o în vedere împotriva Bulgariei. Gulkevici a respins învinuarea aceasta. În urma atitudinii României expedițiunea rusească ar ajunge în această situație, în care se găesc trupele debarcate la Salonic. Ajutor decisiv i-ar putea da Sârbiei singură Italia. Atitudinea Italiei nu se poate înțelege. Italia văzând că amenință a se schimba harta Balcanului a părăsit pe vechiul ei aliat, iar acum pare a-i părăsi și pe noii săi aliați.*

Guvernul grecesc nu pretinde retragerea trupelor din Salonic.

Atena. — Știrea că guvernul Zaimis a provocat puterile înțelegerii să retragă trupele debarcate la Salonic până în 6 Noembrie, nu corespunde adevărului. *Trupele înțelegerii nu vor fi deci cu forța îndepărtate din Salonic.* Alimentarea trupelor pricinueste de altcum mari dificultăți statului major englez și francez. Guvernul fiind întrebant, a răspuns că el nu poate lua asupra sa alimentarea trupelor engleze și franceze deoarece alimentarea trupelor grecești mobilizate îi face și așa destule greutăți.

Vapoare italiene cumpărate de Ruși.

București. — Din Tulcea se anunță cu data de 27 Octomvrie următoarele:

Azi, la orele 11 jum. au trecut prin fața portului nostru mergând în josul Dunării, vapoarele „Serbia”, „Levanto”, „Tevere” și „Athena” sub pavilion italian. Aceste patru vapoare sunt prinse în porturile noastre încă dela începutul războiului european și fiind cumpărate de guvernul rus au plecat dela Galați și Brăila acum câteva zile și s’au oprit în portul Reni, unde au fost înarmate și vopsite în culoarea apei.

Vapoarele se aflau sub comandă rusă și escortate de un vapor al marinei militare ruse. Ele sunt destinate flotei ruse din Odessa, unde se fac mari pregătiri pentru expediție contra Bulgariei.

Rușii pot ataca Bulgaria și pe Dunăre.

Basel. — „Baseler Nachrichten” anunță, că ziarele românești scriu că Rușii pot ataca Bulgaria și pe Dunăre fără ca să violeze neutralitatea României, *dacă vor imbarca pe vapoare trupe în portul dela Reni și le vor transporta astfel pe Dunăre în sus până la țărmlul bulgar.* România nu poate avea nimic împotriva acestui atac al Bulgariei, tot așa cum n’a putut ridica nici o obiecțiune împotriva transporturilor rusești de munițiuni și trupe pe Dunăre pentru Sârbia, deoarece Dunărea trebuie privită ca mările deschise.

Un misterios proiect englez.

Stockholm. — Un Svedian, care s’a întors în zilele aceste din Anglia a spus unui redactor dela „Helsingborgens Tageblatt”, că a constatat din întâmplare, că în Anglia se fac pregătiri pentru echiparea unei flote pentru transporturi. Din toate semnele reiese că *transporturile nu se vor face prin canal și cu atât mai puțin prin Marea Mediterană.*

Presa franceză se ocupă cu importanța unui atac împotriva canalului dela Kiel. Acest atac ar fi să pornească de pe teritoriul Danemarcei, *adeacă se poate executa numai prin violarea cu forța a neutralității daneze.*

Mari mișcări de trupe rusești în Basarabia.

Galați. — Persoane sosite din Basarabia comunică că platourile ținutului *Ismail* sunt ocupate de însemnate trupe rusești de infanterie și cavalerie. Numărul trupelor sporește mereu. Și în ținutul Renilor până la Prut se crede că sunt aproape două corpuri de armată. În 26 Octomvrie n. a sosit la Reni și artilerie grea.

„Grecia trebuie să-și aibe forțele sale intacte!”

Salonic. — Sub titlul „*Noi și Serbia*” ziarul grec „*Nen Alithia*” din localitate publică un lung articol în care între altele scrie următoarele:

„Cât privește adevăratul interes al Greciei, se impune ca să păstrăm forțele noastre intacte pentru orice eventualitate.

Amestecul Greciei în războiul european, fără ca tratatul cu Serbia să oblige la aceasta, va avea ca unic rezultat sdruncinarea forțelor sale — și tocmai de aceasta s’a ferit în Februarie.

Dacă avem vre-o obligație rezultând din tratatul de alianță, de sigur onoarea noastră ne-ar fi dictat să facem toate sacrificiile posibile. Cum însă nu suntem legați de loc de angajamente, vom comite crima cea mai abominabilă față de națiune, dacă ne aruncăm într’un război, al cărui învingător nu-l vedem încă și al cărui sfârșit nu poate fi prezis de nimeni, cheltuind și nimicind forțele noastre fără nici un folos, ba în detrimentul intereselor noastre naționale.

Grecia trebuie să aibă forțele sale intacte, pentru a-și putea valorifica drepturile sale, la cel din urmă aranjament care va urma războiului european.

Tocmai această importanță are atitudinea Greciei, pe care a ales-o guvernul în deplin acord cu Coroana”.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 1 Noembrie 1915.

Insemnări.

Botnița.

Zimbeam când vedeam câni cu botniță... O, tu nu poți lătra în lună și nu poți mușca — mărăitul tău îl astupă fierul țesut... Și parcă din ochii cânelui citeam o durere mare... De ce nu mă lăsați să latru, să vă fac atenți că în ogradă umblă hoții și vă fură grâul, în care este spicul lacrimilor voastre?

Taci câne, taci! În ogradă umblă hoții și noaptea, ne vor fura grâul... Tu azi trebuie să le sfășii mușchii dela picior și să-ți muști durerea în oasele lor... Taci câne, taci... Și nu lătra și taci...

Zimbeam, când vedeam cânele cum încearcă, să-și scuture botnița de pe cap. Și înzadar... Taci, câne taci. Botnița ți-a pus-o lumea. Zimbeam când vedeam câni cu botnița.

O, lupule — cum te-a invidiat cățelul! Botnița, azi voi scrie o odă în onoarea ta!

Botnița, botnița...

Emil Isac.

Intru eternizarea memoriei directorului Virgil Onițiu, acest muncitor desinteresat, neobosit și deștept plâsmuitor al meselor săracilor, a cărui moarte prea timpurie o deplâng sincer cu întreg neamul românesc, depun 10 cor., în loc de cunună peritoare pe cosciugul lui, la fondul Episcopul Nicolae Popea pentru masa învățăceilor meseriași, înființat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”. Neconsolatul său prieten Victor Tordășianu.

Stipendiu de călătorie pentru meseriași. Magistratul orașului Sibiu ne vestește, că va da pentru anul 1916 un stipendiu de călătorie de 400 cor. din fondul Francisc Iosif, întemeiat de orașul liber Sibiu întru aducerea aminte de glorioasa suire pe tron a Maj. Sale. La acest stipendiu pot reflecta (sunt îndreptățiți) acei tineri meseriași, fără privire la profesiune sau naționalitate, cari au absolvat (au trecut) cu rezultat eminent școala industrială de învățăcei (ucecinici) sau vr’o altă școală de specialitate din Sibiu și cari, în scopul înmulțirii cunoștințelor, doresc să se perfecționeze în străinătate.

Unul și acelaș stipendiat poate să fie considerat și de 3 ori după o altă la acordarea stipendiului, dacă poate dovedi, cu acte vrednice de crezământ, că a cercetat vr’o școală industrială de specialitate și că timpul petrecut în străinătate l-a folosit în scopul perfecționării sale. Cererile, scrise de mâna competentului și documentate în regulă, să se înainteze cel mai târziu până la 10 Noembrie n. c. la numitul magistrat. Sibiu, 21 Octomvrie 1915. Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”. Vic. Tordășianu president. Ștefan Duca, notar.

Liga Culturală secția Giurgiu a lansat un manifest prin care atrage atenția guvernului de spionajul ce se face în țară și cere Românilor să se ferească de corupția străinilor.

Coroane eterne. D. Iosif Covrig, c. și r. căpitan, acum pe câmpul de luptă, și soția sa Elena n. Bakos, în loc de cunună peritoare pe sicriul mult regretatei și iubitei lor cumnate Iustina Covrig n. Măcelariu, dăruiesc 15 cor., din cari 5 cor. la fondul Andrei baron de Șaguna, pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri, căzuți pe câmpul de onoare, 5 cor. la legatul Victor Petrișor al fondului Episcopul Nicolae Popea, pentru ajutorarea copiilor săraci din Veștem, aplicați la meserii, ambele întemeiate de Reuniunea meseriașilor sibieni, iar 5 cor. la fondul „Azilului-orfelinat” al „Reuniunii rom. de înmormântare din Sibiu”, pentru adăpostirea orfanilor și bătrâ-

nilor noștri scăpătați. Pentru prinos aduce calde mulțămite prezidentul Reuniunilor amintite Victor Tordășianu.

Un spital pentru reconveniența la Curtea de Argeș. Cu ocazia parastasului de un an oficiat la mormântul regelui Carol, M. S. regina Elisabeta și-a manifestat dorința de a întemeia la Curtea de Argeș un spital pentru reconveniența. Au răspuns până acum acestei nobile intențiuni la venerabilei Suverane, următoarele subscrieri: Banca Națională 10.000 lei, Societatea de asigurări „Generală” 10.000 lei, Banca Marmorosch, Blanc & Co. 5000 Banca Românească 5000, Banca de credit 5000, Banca generală română 5000, Societatea anonimă română de navigație pe Dunăre 2000, Societatea română de morărit 2000, P. S. S. episcopul Sofronie 1000. Subscrierile continuă.

Iarăș o avere pierdută! Așa se jeluiește o foaie patriotică clujană, înregistrând știrea, că proprietatea fostului principe ardelean *Barcsai* (român de origine! — *Red.*) a trecut din mâni ungurești în alte mâni. Pământurile dela *Bârcea-mare*, în comitatul Hunedoarei, le-a cumpărat marele proprietar *Moritz Tischer* din Cluj. Unica mângâiere, după ziarul „*Ujság*” din acest oraș, este faptul, că averea aceasta strămoșească „*n’a ajuns iarăș în mâni românești*”, ci — *evreiești*. — Dacă noi Români n’am avea sentimente adevărate creștinești, am putea dori colegilor clujeni: Să aibă parte și pe viitor tot de asemenea mângâieri... Să nădăjduim însă, că războiul actual va mai lumina mințea „patrioților” de tot soiul. — (*Tel. Rom.*)

ALBUMUL DECORAȚILOR ROMÂNI. Ofițeri români, chiar și din cei ce luptă pe linia de război, aflăm că.. fotografiază decorații noștri de sub mână lor, pentru a reuși publicarea albumului contemplat. Vești ca aceste ne procură deosebită bucurie. Sortii apariției albumului par a fi asigurați. Numărul decorațiilor români, în regimentul 64 dela Orăștie, de pildă, este acesta: medalia de argint mare au primit-o 35, cea mică 150, de bronz 281 de voinici, — până acum. Cine n’ar vrea să-i cunoască?

Noua asentare a glotașilor. Primarul orașului Arad d. Variassy prin publicații aduce la cunoștința publicului că în urma unei ordinațiuni telegrafice ministeriale glotașii clasei B) născuți la anul 1873—1896 cari ar trebui să se prezinte la asentările din Noembrie 1915 și Decembrie 1915, trebuie să prezinte și preree comisiei actul legal al celei dintâi prezentări în fața comisiei de asentare.

Concertul dela „Palatul cultural”. Sâmbătă seara, după cum se anunțase, societatea „Crucea roșie” din Arad a aranjat un concert la „Palatul cultural”, al cărui venit material este menit să impace trebuințele de campanie ale vitejilor ce pleacă în luptă. Cu toate că vremea era urită în sala festivă a Palatului cultural venise un număr public să asiste la concert.

În serviciul „Crucei roșii” s’au pus două talente de seamă aradane, pianistul *Alexandru Vas* și violinistul *Emil Telmányi*. Piese alese de ei cari au procurat clipe frumoase publicului asistent se datoresc unor artiști de seamă ca Busoni, Chopin, Schubert-Liszt, Mozart, Paganini. De asemeni au fost cu adevărată artă executate piesele de orchestră conduse de dirigentul *Alexandru Zellner*.

Caracterul acesta internaționalist al concertului „Crucei roșii” de sigur a atras publicul numeros Sâmbătă seara la Palatul cultural. Dacă societatea „Crucea roșie” va asigura și altădată concerte de felul acesta îi va fi asigurat atât succesul material cât și moral.

Cununie. D-soara *Anuța Dabici* din Dorgos și d. *Ioan Flocos*, inginer în serviciul militar la reg. 64, originar din Nădlac, anunță că și-au serbat cununia lor în 24 Octomvrie st. n. a. c. Cu această ocaziune au dăruit 20 coroane pentru fondul de ajutor pe seama văduvelor și orfanilor soldaților români. Felicitări și mulțămiri!

Barcă scufundată de furtună în Marea Neagră. Se anunță din Sulina: O barcă cu patru pescari din Cațarlet s’a răsturnat în mare în timpul unei mari furtuni. Unul din pescari anume Dumitru Filipov s’a înecat. Ceilalți au scăpat agățându-se de lotcă.

Un congres internațional de studii. Congresul internațional de studii care se va reuni la Berna la 14 sau 18 Decemvrie și-a putut deja garanta colaborarea unui considerabil număr de specialiști, profesori, foști miniștri și membrii de parlament cu autoritate în dreptul internațional.

Au îngrijirea de a anunța că, congresul nu va fi sub nici un raport o manifestație în favorul unei păci premature și nu se va ocupa de nici o condiție careia pacea i-ar putea fi concludă. Domeniul ei de activitate va fi Europa și lumea după războiu. Și nu va fi public, vor fi admiși numai persoanele invitate și cvalificate. Intru cât se va putea și va fi necesar opera lui va fi condusă și complectată prin comisiuni internaționale.

In fruntea comitetului elvețian al congresului este M. Locher presidentul consiliului executiv a cantonului de Berna și totodată consilier național; G. de Montenach consilier de stat; doctorul Studer, și consilierii naționali Scherer-Fillemann și Garbani-Nerini. Partidele politice și limbile naționale ale Elveției de asemenea vor fi reprezentată în sânul comitetului. Müller-Hess, rectorul universității din Berna și H. Etienne sub-directorul biroului internațional al trenurilor, sunt presidentul și vicepresidentul comitetului de organizație.

Clasele din 1887 și 1888 din Franța. In Franța nu s'a relevat încă chestiunea de a chema sub arme clasele 1887 și 1888. Aceste clase nu vor fi convocate decât printr'o deciziune ministerială care este de acord cu guvernul.

Glumă scumpă. Cinci tineri vienezi se întorceau Duminecă acasă dintr'o excursiune făcută în apropierea Vienei. La gară unul dintr'insii, *Rudolf Schramek*, caldă de negustor, și-a scos pălăria din cap și răzând a strigat amicilor săi: *Să trăiască Rusia!* Gluma vienezului a avut sfârșit destul de trist. Comanda militară dela gară, aflând dela publicul ce era de față, despre strigătul tânărului, a arestat îndată pe toți cinci excursioniștii. In fața tribunalului militar acuzatul s'a apărat cu aceea, că numai din glumă a zis: „Să trăiască Rusia”, voind să-și bată joc de Ruși. Tribunalul totuș a pedepsit pe Schramek cu temniță grea de *un an*; pe tovarășii săi i-a achitat.

Suspendarea regimului autonom în Bosnia și Hertegovina. Un decret imperial anunță: Fiind imposibilă, în circumstanțele actuale, procedeu electiunii pentru reconstituirea dietei, care a fost desființată, atribuțiile legislative vor fi aplanate în ministerul comun.

Dieta va legifera chestiile relative la finanțe, justiție, poliție, pașapoarte ș. a.

Grecii din Paris și regele Constantin. Grecii din Paris au espediat regelui Constantin următoarea telegramă:

„Rugăm respectuos pe Majestatea Voastră de a dispune prin guvernament respectul, până când este încă timp, tratatul de alianță ce ne leagă onorabil cu Serbia și dela care depinde soarta Grecilor amenințată de cei mai mari dușmani ai noștri. Noi nu vom putea admite nici un moment că învingătorii Bulgarilor și Turcilor vor lăsa din nou pătat pământul sfânt al patriei și nu va vrea să complecte pe opera sa de libertate, comătând alături de marile puteri cari au garantat independența regatului la Navarin.

Datorința de profundă grațitudine coincide favorabil astăzi cu interesul bine înțeles al Grecilor”.

Sârbi executați. Bulgarii au împușcat la Vidin cizzeci de Sârbi acuzați că ar fi plasat bombe într'un tunel.

Moartea unui artist dramatic francez. Henry Bauer, care în presa franceză avea un rol foarte important ca critic dramatic, cronicar și polemist, a murit zilele aceste la Paris. Era tatăl ziaristului Gerard Bauer dela „Echo de Paris”.

Millerand la Londra. Insoțit de căpitanul Doumayrou d. Millerand a petrecut trei zile la Londra unde s'a întreținut cu numeroși bărbați de stat englezi asupra operațiilor militare. Ministrul de războiu francez a luat parte la o conferință a comitetului de apărare care ține ședințe la ministerul de războiu.

Comunicație pe Dunăre între Orșova și Turnu-Severin. Se anunță din București: Mercuri a fost reluată comunicația de vapoare între Turnul-Severin și Orșova. Cu primul vapor au sosit la Turnu-Severin mulți locuitori din Orșova, pentru ca să cumpere alimente.

Noul dreadnoughtul rusești. Ziarul italian „Gazetta del Popolo” scrie: Acum câteva zile a fost lansat pe apă în fabrica de vapoare de pe Neva iperdreadnoughtul „Vagul”, iar cu 12 zile mai înainte a fost lansat vasul de acelaș tip „Navarin”. Alte două vase de acelaș tip sunt în lucrare.

Procesul soldaților și ofițerilor greci, cari au maltratată pe d. Ciotti, institutor român în Liumnița (Meglenia) și pe nevasta lui — fapt despre care am vorbit în ziarul nostru — va avea loc la Salonic, în fața Curții marțiale grecești. Se știe că în această afacere guvernul român a făcut demersuri energice pentru pedepsirea culpabililor. Dlui Ciotti i-s'a trimis citația prin consulatul român din Salonic al ministerului de externe român.

Cazuri de holeră în Germania. D. Ulrich, șeful secției sanitare din Copenhaga, intervievat, a spus că nu numai la Kiel ci și în Berlin sunt cazuri de holeră. Autoritățile daneze au luat măsuri la frontieră ca să evite trecerea epidemiei în Danemarca. *Neue Münchener Nachrichten* este informat că la Jena sunt 560 cazuri de holeră.

x Din prilejul târgului de toamnă din Arad atrag atențiunea on. public asupra magazinului meu „Marele magazin Fischer” aflător în piața libertății, unde se pot procura cu prețurile cele mai ieftine tot felul de utensilii. Cofere p. cruci, tricote pentru iarnă, mănuși, șapci etc. Trăsuri și scăunele pentru copii în prețuri de fabrică. Ploiere, șapci pentru copii și svetere (pieptare). Foarte mare asortiment de jucării pentru copii. Cadou de fotografie.

Cafea ieftină!!!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

No. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4.60 cor.
„ 10	„ Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	4.80 „
„ 14	„ Cuba cea mai fină	1 kgr.	5.20 „
„ 15	„ Cuba mărgele aleasă	1 kgr.	5.20 „
„ 16	„ Cuba specialitate	1 kgr.	5.60 „
„ 24	„ Ceylon fină	1 kgr.	5.40 „
„ 21	„ Iava aurie	1 kgr.	5.20 „
„ 106	„ „Victoria” cea mai fină	mixtură 1 kgr.	5.60 „

5 kgr. se trimite cu poșta francat și vămuit *prin rambursă*.

Bibliografie.

A. Banciu: *Dr. Alexandru Bogdan (pagini comemorative; reproducere din anuarul LI al liceului românesc din Brașov). Broșura a apărut în tipografia A. Mureșianu: Branisce et Comp. din Brașov (str. Prundului 15) și costă 1 cor. Venitul curat este destinat pentru „Casa de lectură Dr. Alexandru Bogdan”.*

A. Cotruș: *„Sărbătoarea Morții”, un volum de poezii inspirate de războiu. Se poate comanda la librăria Concordia și Librăria Diecezană în Arad, la librăria Minerva Lugoj, la Librăria Arhidiecezană din Blaj și la librăriile Clurcu și Chiroiu din Brașov. Prețul 1.50 cor., plus porto poștal 10 fileri.*

B. Marian: *„Dicționar de citate și locuțiuni străine”, este întâiul dicționar în românește, care conține citatii și locuțiuni latinești, grecești, italienești, englezești, franțuzești și nemțești, care poate fi utilizat cu mult folos de oricine. Se poate procura dela toate librăriile bucureștene pe prețul de 2 lei, plus porto poștal.*

Dr. Alexandru Nicolescu, secretar metropolitan în Blaj: *„Adevăruri eterne” (meditații, predici, conferințe, cuvântări ocazionale). A apărut în Blaj, la Tipografia seminarului teologic. Prețul 3.20 cor.*

Ultima oră.

ATITUDINEA BULGARIEI.

Roma. — „Giornale d'Italia” cercetând situația militară din Balcani, crede că Quadruplicea va sosi la vreme ca să învingă cu toate sfârșirile disperate pe cari austro-germanii le fac și cari tocmai sunt o recunoaștere a fatalității că victoria aliaților va statornici o nouă rânduială în Balcani.

Ziarul încheie zicând că Italia va lua parte la războiu ale cărui urmări vor fi dezastruoase pentru poporul bulgar, victima a suveranului guvernului său; se poate însă că și pentru această istoria să pregătească mai curând sau mai târziu judecata cuvenită.

AMÂNAREA CONVOCĂRII SOBRANIEI BULGARE.

Sofia. — *Deschiderea Sobraniei, care după constituție, trebuia să aibă loc Joi, a fost amânată până la 15 (28) Decemvrie.*

D. NENIȚESCU IN AUDIENȚĂ LA REGE.

București. — M. S. regele Ferdinand a primit în audiență pe d. S. Nenițescu, fost ministru.

RUȘII AU VOIT SĂ DEBARCE TRUPE INTR'UN PORT ROMÂN.

Sofia. — Rușii au voit să debarce trupe în portul român Balic, dar încercarea lor a dat greș, deoarece guvernul român a luat atitudine împotriva debarcării.

DEBARCĂRI DE TRUPE LA CAVALA.

Sofia. — In fața portului dela Cavala s'au arătat vapoare de transport engleze și franceze, cari vor încerca să debarce trupe. In Grecia e mare neliniște, deoarece e temere, că se vor pierde toate porturile grecești.

TRUPELE ALIATE LA 10 KLM. DELA KRAGUJEVAT.

Sofia. — Trupele aliate s'au apropiat la 10 klm. de Kragujevat. Înălțimile din preajma orașului sunt încă în mâna Sârbilor.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

PENTRU „CARIEA DE PAU ROMÂNEASCĂ”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” orice act, dovadă de vitejie
::: :: săvârșită de eroii noștri. ::: :::

PENTRU „ALBUMUL DECORAȚIILOR ROMÂNI”

nu uitați să trimiteți redacției „Românului” gabnic fotografiile vitejilor noștri și informațiunile necesare (locul nașterii, regimentul, vârsta și faptele răsplătite cu medalia respectivă).

TELEFON
NRUL. 750.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

TELEFON
NRUL. 750.

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI. NRUL. 1/a.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre tipărituri pentru bănci și societăți, precum și tipărituri advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

**Executare
promptă. :**

**Prețuri
moderate :**